

Pomhaj Boh!

Cíklo 50.

10. dez.

Létnik 9.

1899.

Serbiske nijedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Smolerjez knihicjichceri w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwortletnu pšchedplatu 40. np.

2. nijedžela adventa.

Rom. 15, 13.

Boh w scheye nadžije napjeli was se w schem w ješelom a mero m we wérje, so býschče połnu nadžiju meli psches tu móz šwiateho Ducha.

Najlepsche na šwecze, je nechtó wuprajil, je luboscze. Duž w schak mózem dale wukładowacz a prajic: Najnujsische je wéra, najrjeńsche pak nadžija, Kotry czlowiek nadžiju nima? Kajke žiwjenje bylo tajke czmowe, so hwesda nadžije šo w nim nješwecila? Džeczo ma nadžiju, mloda holza ma nadžiju, starschi maju nadžiju. Dželaczer šo nadžija šwojeje msdy, šyjer žnjow, wojač češče a dobyča, puczowar šbożownego domojwroćzenja. Zadyn tak šbożowny, žadyn tak nješbożowny njeje, so nadžije nje-mel. A tola, — ujerunaja šo te semje nadžije jenu psche-husto wokoło šo mjetazym deskam na možu, na kotrež ludžo wot rošlamanych lódžow na khwilu eželju, jenož na malu khwilu — ale bórsh šo podnurja? Kat wjèle nadžijow šo nijedopjeli — a na nje pschiindze ſame ſadwelowanje! Ujeje nadžije, kotrež nješahanibi, Sawěscze; to je kschesczijanska nadžija, wo kotrež nasch adventski text ręczi. Kschesczijanska nadžija je najrjeńsche na šwecze.

1. Lohko je poſnac, czeho dla je kschesczijanej nadžija nuſna, ſ wopredka ſama ſa njeho. Kschesczijan dyrbi bohabojaſnje žiwý bycz, to by pscheczežki nadawek był, hdj by Boh ſwoje ſlubjenja njeđal, ſlubjenja, kotrež wérjazeho wutrajneho czinja předža w šwecze. Kschesczijan

dyrbi ſčerpliwe czeſciež, nadawek, kotrež šo jemu jenož połozí w pohladanju na kónz, na kraſnoscež, kotrež na ſchwerneho czeſpjerja czaka. Kschesczijan dyrbi ryčetszy wojovac, ale ſchtó by to samohl, bjes wětoscze, so wón ſkonczenie dobudže? Kschesczijan chze ſbóžnie wumrjec, ale ſchtó chyžl nnts hicž do ſmijertneje nozy bjes nadžije wěcneho žiwjenja? — Wo nicžo mjenje nadžije potrjebamy hladajo na kschesczijansku wožadu. Kaž ratač ſwoje ſymjo wužywa žně wocžakujo, tak duchowny we wožadže. Kola je husto twjerda, ſamjenitna, połna czernjow, bjes płoda šo dželo ſda, ale my wěmy, so naſche dželo podarmo njeje w tym ſenjusu. Schto pomha ſobu ſkoržic na ſly ſwét, na wotpadnjenje wot wery, na pſchibywanje ſłoscze? Ujeje to wſchitko předy prajene? Ujeju to te wichory, kotrež předy naſeča pschiindu? Boh dželaczerjow trjebac, nje-móže, kiz ſu bjes ſmužitoſce a nadžije. Prawiza ſenjowa dobywa. Runje w naſhim czaszu je tuta nadžija nuſna. — A wón, ión ſenj dobywa po ſcherokim ſwecze. Kschesczijanska nadžija wopſchija ſwét a widzi hižo pohanow khodzic w ſwetle a narodž ſo wobrocic ſ temu ſenjesej. Ty njemóžesch Wótczenasch wuspewac bjes teje nadžije, so budža wſchitke kraje čeſcze Božeje połne, so jeho kralestwo pschiindze a ſo budże ſo jeho wola ſtacž w njebeſach a na ſemi; my dyrbimy ſo modlicz w tej nadžiji, ſo zykle hubjene, hręſchne a na ſawiedženjach bohate žiwjenje kónz ſmeje a ſo je wěczne wumoženje bliſko.

2. Sso prascha, ſchtó nam tu nadžiju dawa. Wſchu nadžiju, kotrež ſebi ſami czinimy, nježe ſmijerc

Tola jenož njerěka, so je „człowiek postajene jenož junfrócz wujecz“ ale tež dale rěka: potom pak to budženje, haj potom węczne satamanstwo abo węczna sbóznoſez. Hdyh bych u ſo ludžo teho džerželi, dyrbiſal tak wſchelaki nahlad wo ſmijerczi ſam ſpadnycz. Rajka je to krobla ręcz, hdyh něchtó praji: „Teno ſo by haſle to wumrjecze nimo bylo, potom njech dže kaž chze!“ Tež njerouſumne pſchecze „junfrócz nahle moriv padnycz“ dyrbiſalo womjelknycz. Hdyh bych u ſebi na to myſlili, ſchto po ſmijerczi pſchińdze. Nahla ſmijercz je něchtó, pſched czimcz chzyl na ſo Bóh ſvarnowacz, ničo tajke, ſchtož ſebi něchtó wuproby. Hdyh bych u ſebi ludžo bble na węcznoſez myſlili, potom by ſo tež wſchelake pſchi khowanach pſchemeniſlo. Wulke jědzenje, pſchi kotrymž ſawostajeni ſwoje bohatſtvo pokafua a pſchi kotrymž chzedža ſo wotdželicz wot tych, tiž „ničo nimaja“, ſteji myſli ſcheczijanszy myſlazeho napſcheczo. — Iako ja na měſchežanskim khowanju do czelownic ſtupich, ſo bych staru žonu, kotruž běch husto wopytał, po ſmijerczi hiſheče junfrócz wohladal, rjeknū czelowa žona: „Haj, tu njezmecze jow pytacz — kaž možecze ſebi to myſlicz? Ta leži tola w kudobnej ſali!“ Mi pſches wutrobu ta myſl kalaſche: po tajim je hiſheče po ſmijerczi roſdžel mjes bohatym a kudym! A ja ſebi myſlach, to je na wžach hinač. Tež niz. Pſchi pohrebje bohateho ſo wjazy czini hacž pſchi pohrebje kudeho. A wot duchownego ſo žada, ſo by bohatemu woſebitu kwalbu ſpěval. Kecze duchownych pſchi rowach maja pak węſeče druhu ſamýſl, hacž ſemrjeteho „kwalicz“, ſi czimcz ſo husto pſcheczirjenje tych wubudžuje, tiž ſu jeho „lepje ſnali“. To dyrbi ſo wjely bôle troſcht Božeho ſlowa pſchipowiedacz a pſchitomni dyrbja ſo napominacz, ſo bych u ſo ſami na ſwoi kónz pſchihotowali. To rěčenje placzi ſiwiem, a niz morwym. Schto dyrbiſal tež ſemrjetym pomhač? Majrjencha czelna rěč ſteji w 1 Kor. 15. a tak dyrbiſale wone pſchitke bycz. Wy rjekneče: „Wo ſemrjetym ſmě ſo jenož najlepſche prajicz“ a k temu nahladej ſo tež my pſchisamknemy. Majlepſche pak, ſchtož móže ſo wo czlowieku prajicz, je to, ſo ſu jemu jeho hréchi wodate, hdyh je hnadi Božu pytal; pſchetož „hdzež je wodacze hréchow, tam je tež ſiwiem a ſbóznoſez.“ Albo węſeče wy něchtó lepsche?

To placzi tež wo napiſmach na pomnikach. Krótke jaſne ſlowo Bože abo kherluſhova ſchtuczka ſtej najrjeñicha phaja ſarow kſcheczijana. Rajke pak to namakach njeduchowne a njeſcheczijanske ſchtuczki na pohrebniſcheczach; ſchtuczki, kotrež móhl tam tak derje žid abo pohan napiſacz. Pak ſo njebozječki ſe ſwojimi poczinkami kwaliby abo pak ſrudoba na pſcheinat wachnje wuras namaka. Nak pak, hdyh kwalba poczinkow werna njeje abo hdyh ſo ſrudoba bōrž ſhubi? Potom ſo tajke ſmęſchnoſeče ſtanu, kaž pſchi tamnej wudowje, kotrež běſche hido ſažo ſlubjena, hdyh ſo njebozječkemu mužej pomnik na row ſtaji ſi tym napiſmom: „Węczne budu wo tebje plakacz; ſyly ſu ſwérnoſeče mſda, hacž ſo tam horſach ſažo wohladamy.“ Hdyh chzecze ſebi napiſmo wuſwolicz, kotrež ſo hodži, potom poſladajcze do ſwiatelio piſma abo prafceječe ſo duchownego wo radu, tiž wam wolicz pomha. Bože ſlowo njeſańdze, hdyh tež njebozječki ſe ſamja ſahinjeti.

(Slovenje pſchichodni.)

Na ſbózniſkow pſchichod.

Wóz we njebozju pſchikaſa
Gabrielej jandželej:
„Pſchipowiedycz ſyňka dži
Knežni Marii čiſtotnej.“

Jandžel ſ milka ſaſběhnu:
„Stronjena ſy Marija!
Knež je ſi tobu pózgiwej;
Se wſchech ſy mu ſpodobna!“

Wutroba ji ſarža to,
Pſchendze ju kaž ſtróženie,
Pſchi ſebi ſej pomyſli:
Rajki to mi poſtron je?

Štonjanſchi to pózgelſtwo
Jandžel božmje wotenińdze;
Marija kleežo muternje
Šorjeſche ſo w modlitwje.

Jandžel praji: „Njeboj ſo!
Hnadi pola Boha maſch.
Wón eži ſyna woſradži,
Mjeno Jefuſ ſtemu daſch!“

„Tón h'dze woſvožetſki kral
Sa wſchě ſplahi czlowieſe; ſe
Jeho ſbózne kraleſtwo
Do węcznoſeče woſtanje.“

Marija ruzj ſtyknywſchi
Džesche ſe rtom nuternym:
Stau ſo wola Knežowa!
Podwólna jom' džowka ſyń.“

Wſchelake ſ bliſta a ſ dalota.

— Sapokasjanje noweho knjeſa kaplana Thſcherja pſchi Michałſkej zyrtwi, kotryž běſche hacž dotal ſi wucžerjom w Buděſtezech, ſměje ſo nježelu 3. adventa. Nowy knjeſ duchowny doſtanje pſches knjeſa tajneho radžicela Kellera duchownu kwyeczijnmu. Knež farař Mróſak ſi Buděſte ſměje na ſerbſkim ſemſchenju ſapokasjanu rěč. Bóh žohnuj noweho ſerbſkeho duchowpaſtryja w jeho jaſtojnſtwje na duchach naſchego luda!

— Knež vikar Mückela ſ Kumſchiz bu wot zyrtwinſkeje wyschnoſeže ja pomoznemu duchownemu do Döbelna powołany.

— Sańdzenu nježelu mějeſche ſo rjenje poradženy zyrtwinſki konzert w Hodžiſkem Božim domje. Ssobu ſtuklowaſche měſežanskii zyrtwinſki khor pod naujedowanjom knjeſa wyschſcheho wucžerja Biehle. Tato ſoliſtojo knježin Kordinez, Schmižez a knjeſaj wucžerzej ſanka a Pjeh. Konzert běſche jara wopytanu, tak ſo běſche wunoſh ſpches 300 hrivnow. To je czim bôle ſvježelaze, dokelž je kollekt ſa ſawiedženeje woſhadneje diakonije w Hodžiſkej woſhadze poſtajena. Pſchichodni nježelu ſměje ſo zyrtwinſki konzert w Minakaliſkim Božim domje. Radžiomne budže tež tón derje wopytanu. Myh wſchitlich ſi bliſkoſeče a woſkoſeče na tón konzert ſedźbiwych czinimy, ſo bych u ſu ſkladnoſez wužili, na to rjane poſbehowaze duchowne ſpěwanje poſluchacz. Konzert je mnohotny a rjenje ſestajenj. Wysche němſkich budže ſo tež wſchelake ſerbſke pſchednoſeče.

— Pſchichodni nježelu popoldniu w 2 hodž. budže knjeſ ſarař Věrmich we Wulkej Dubrawje a nježelu 3. adventa w Nowej Wysy ſemſchenje džeržecz.

— Schtrwotk 7. t. m. mějeſche ſo diözeſanska ſhromadžiſna Budyskeho woſkřeſha pod wodženjom knjeſa tajneho radžicela Kellera. Pſchitomny běſche mjes druhimi čeſtnymi hoſcžemi knjeſ woſkřeſny hejtman ſe Schlieben. Knež tajny radžiczel napominaſche w ſwojej nareči ſi ſwérnemu duchownemu prozowanju w naſtupjenym nowym zyrtwinſkim lěče. Knež krajny ſudniſki direktor Römisckich džeržeſeche jara ſajimawy pſchednoſh ſo nowym běgarſkim ſakonju. Wón wulkadowaſche poſtajena noweho ſakonja wo mandželſtvoje. Nowy ſakon ſpchinjeſe wjely nowych pſhemienjeniom w tymle naſtupanju. Wſchitzh pſchitomni ſu węſeče jara džakomni ſa jaſne wuloženja, kotrež w ſwojim pſchednoſh ſoda. Knež ſarař Mróſak ſi Buděſte rěčesche wo wſchelakich njeſtatkach w zyrtwinſkim ſiwiem. Pſchecz je, ſo bych u ſo poſkiw date tež w ſiwienu woſkřebowale.

— Myh lubych ſſerbow ſi nowa netko do hód, hdyh hodowne dary ſupuja, napominamy, ſo bych u ſo dopomnili na naſche evangeliſko-lutherske towařſtvo a rjane natwarjaze knihe, wot towařſtwa wudate, ſwojim lubym na hodownd blidy poſložili.

— W ſakſkim ſejmje wuradžowaſche ſo wo ſakſkim načiſtu ſa ſtarobne pſchilohi wucžerjow. Tele pſchilohi dyrbi ſo ſi wjetſcheho džela na ſtat pſchewſacz. Šakofski načiſt, kaž běſche ſi rěčow ſa poſkranzow klyſhceč, powschitkowne pſchihloſzwanje njenamaka, dokelž maja wulke města wužitk, tiž je njeponěrn ſi tej podpjerje, kotrež ſo kudym a mjeniſhim ſchulſkim woſhadam doſtanje. Radžiomne ſo we wubjerku, kotremuž je ſo ſakon pſchepodał, tak pſchedžela, ſo po potom w ſejmje pſchivoſmje. Wulke by ſchfoda byla, hdyh by ſo ſejm roſeschol bjes teho, ſo by ſo tónle nufny a dolho woſkřekowanu ſakon doruradžil. Pſchetož to je wulki čaſ, ſo po ſtarobne pſchilohi wucžerjow na ſtat pſchewoſmu. Wulke ſu to njeſtak ſi njebozječki byle we woſhadach, hdyh dyrbiſhui je woſhadu placzieč. Pſchede wſchém mějachu wucžerjo pod dotalnymi woſtejnnoſečeſi wjely czerpječ.

Wulkeho mužowe poſkledne hodžimy.

— Iako wulki hudžbnik Vjedrich Händel w haprleji 1759 na ſwojim ſmjerſtym ložu ležesche a ſwoj kónz bliſko čujiſeče, da ſebi wot ſwojeho ſwérneho ſlužomnika Johna 91. pſalm čitacz. Hdyh běſche tón docžital, rjeknū Händel: „To běſche rjenje, O to je zyroba, tiž naſyježi a woſkřewi! Čitaj mi hiſheče wjazy, čitaj mi 15. ſtam ſi přenjeho liſta Pawoleho na Korinthiſkých!“ John ſi nowa čitacze. Hufcziſhco by tón khory bjes čitanjom praji: „Čakaj, praj to hiſheče junfrócz!“ Sa kwalu dyrbiſeche jemu ſe ſpěwarskich jeho njebozječkeje maczerje jeje luby kherluſh wucžitacz, tiž ſo němſkim ſi tými ſlowami ſapocžnje: „Sa ſyń w mojej wérje wěſty!“ Khory ſpěwaſche čiſtche ſobu, kaž derje ſi hlowy mžeſche, potom rjeknū wón: „O, to je tola kražna wěz, hdyh móže něchtó tak ſwojce wěry wěſty byč! Nak kražna je

evangelicka zyrkej se swojim predowanjom wo swobodnej hnade w Chrystu, jako nadziji hréchnika! Dyrbili so my na swoje skutki spuschezecz, schto dyrbalo s naš byez? Schtož mam dobreho na ſebi, njeje to dar Boži? Schtož pak darjene doſtanjesch, na to ſo tola powołacz niemóžes, kaž by to twoja ſałuzba byla. A ſmy dha my wſchitko czinili, schtož ſamožachmy a dyrbachmy? Ach, Bóh chył ſo ſmilic, kelko naš wobſkoržuje! Hdyž to ſłowo hnady ničo njeje, potom je nimo ſe wſchej nadziju! Tako běch hyscheze mlođy, chyłku mje w Italſkej katolicko czinic. Kneže, moj Božo, ja ſo tebi džakuju, ſo ja njejzym do tych hycow ſchol; pschetož hewak bych tu bjes troſtka ležal. Sawernie, dr. Marcini Luther je prawy evangeliou namakał, ſo ho wěrie do Jeſom Chrysta ſ hnady wobradzi. Tejete hnady džeržu ſo ſ wobemaj rukomaj."

Händelowe žadanje běſche pschezo bylo, ſo by móhl na ſmieronym dnu ſwojego ſbóžnika wumrjecz. Tole žadanje bujemu dopjelujene. Czichy pjatki wuſym tónle ſwérni ſtam evangelskeje zyrkweje czische te ſłowa ſcheptajo: „Kneže Jeſu, wſmi mojego ducha horje! Ach daj mi ſ tobu wumrjecz a horjeſtanycz.”

Tak wumrje wulki teho ſweta, dokoł do ſwojego ſbóžnika wérjeſche a jeho hnadic ſlóniečko jemu psches ſmieronym dol ſwérčesche. Nasch ſbóžnik ſaſo w lubym adventskim čaſzu ſ nam ſtupi, ſo by nam ruku podał, ſa kotruž chze naš wodziez, psches ſwirjenje a wumrjecze. Sapschimimy ruku, ſo bychmy tež junu tak ſbóžnje wumrjecz móhli.

Něſhto k roſpominanju na adventski čaſh.

Kneže, schto bych ja byl bjes tebie? Za njevem; mi pak ſo ſtyscheze, hdyž ſebi na to pomyslu, schto ſu tyħazj a ſta bjes tebie.

* * *
Kaž malo móže ſo nechtó ſam ſa ſwoje wložy ſ jenej wucžahnyč, tak malo móže ſo cžlowjek ſam wot hrécha wumóz.

My ſmy wſchitzu w czemnoſci, hdyž naš Bóh njevolá ſ ſwojemu prawemu ſwétlu, a njeje žana druga nadzija abo móžnota ſbóžny bycz, hacž hdyž ſcheczijan na Chrystu ſhada, w kotrymž je ſmierz podteptana, hréch pschewinem, ſatan pschemóžen. Kotſiž evangeliou ſlyſha a na njón poſluchaja, doſtanu wodacze hréchow a węcznu ſbóžnosć; kotſiž pak njeverja, wostanu w hréchach a niemóža ſo ani psches roſom, ani psches mož ſwojeje wole ſami wot hrécha wofſwobodzic. (Luther.)

Mjeno Jeſuſ je ſbóžne: khorym je ſekarſtwo, ſlabym ſylnosć, ſhudym pomož, ſrudnym radoſć, pscheczehanym ſchit, bledžazym ſwétlo, pobožnym poſkad, hréchnikam wucžek, mřejazym troſt, jandželam troſt — ale czertam naſtróženie.

Ponížnosć je jena najwažniſich poczinkow ſcheczijanstwa; wona je najluboſniſcha džowka wěry; ſdžerjerka druhich poczinkow; draſta teho ſnjeſ ſeſom Chrystas w kotrejž wón ſhodžesche na ſwecze wot ſwojego ſaſtupjenja do ſweta, hacž ſ konzej, kotruž tych ſwojich woblecze.

* * *
Žona powjedaſche wo ſwojim khorym mužu, ſo je wſchón niemerny byl a jejne zyłe reczenje ničo pomhalo njeje. Duž běſche jej na dobo myſl pschisbla, schto jemu poſrachuje; wona běſche projila: „Tebi tón ſnjeſ Jeſuſ poſrachuje!” Na to běſche ſo poſkakla a ſo wutrobnje modliła a jako běſche ſ konzej byla, běſche wona projila: „Žona to je derje cžinilo.”

Sechernosć je preňja pschicžina njeſboža.

Lepje je, ſ Jeſuſom platač, hacž ſe ſwétom ſo ſmiecž.

A Bohu klagaja ludžo, ſ czertej běhaja.

Sso powjeda, ſo pežolka, kotraž je nehdze měddawaze róže namakała, hnydom do ſolcza wróčzo ſleži a ſwoje namakanje wſchitkim ſwojim towarischam ſjewi a netko tam wſchitke hromadze po měd lětach. Njedyrbjeli tež my, kif ſmy měd w ſkale Jeſom Chrysta namakały, tole żohnowanje ſwojim ſobucžlowjelam ſjewicz

ſ tym, ſo my wſnacze wo Jeſuſowej luboſeji wotpožimy? Tam je doſcz ſa ſkózdeho, doſcz ſa wſchitlich a doſcz ſa wſchitke čaſhy. Pójceže a dželeče ſo ſ naci! Schtož my w Chrystu ſtam, budžemy ſtajnie namakaž. Hdyž my ničo njecham, njebudžemy tež ničo namakaž. Hdyž chzemy mało, mało doſtanjem. Hdyž chzemy wiele, namakañ my wjele. Hdyž chzemy wſchitko — je-li ſo proſcho pschimdzem — namakañ w nim, wſchitko, ſchtož pytam: „Wſchitko je Waſche; Wy pak ſcze Chrystuſowi:”

* * *

Roſlaczje je ſekarſtwo dusche.

* * *

Lutherowa 1. hada 31. oſt. 1517 rěka: Hdyž naſch ſnjeſ a miſchr Jeſuſ Chrystuſ praſi: Czincze poſkutu! chze wón, ſo by zyłe ſwirjenje jeho wěrjaſch na ſemi ſtajna a njepſchewaſaza poſkuta bylo.

* * *

Wſchitke wěžy ſu Bohu móžne, jenož jenicek niz: ponížnu a poſkutnu wutrobu ſaſtorčic.

* * *

Poſkutne psalmu ſo ſe ſyſhami ſapocžnu, ale ſlonečka ſo ſe ſradowanjom.

Dobrowolne ſmilne dary ſa wbohe hlódne džecži w Afrizy w Sſerbach nawdate:

Dotal nahromadžene: 2002 hr. 56 np.

Š Budyschinkſkeje woſadu:

Š. ſ Pschiwcziz	3	=	=
Š. ſ Budyschinka	3	=	=
Š. ſ Budyschinka	2	=	=
Wudowa ſ Budyschinka	3	=	=
Dwě paczecſkej holz ſ Budyschinka	1	=	=
3 ſchulſke džecži ſ Pschiwcziz	2	=	50
Schulſke džecžo ſ Budyschinka	1	=	=
Š Bukečaňskeje woſadu:			
Š Meschiz: R.	2	=	=
Š Rodez: dž. G.	3	=	=
Š Blózan: D.	8	=	=
Š Wuježka: L.	3	=	=
Š Wadez: P.	2	=	=
Š Pomorž: V.	4	=	=
R.	1	=	=
R.	1	=	=
W.	3	=	=
W.	1	=	=
Š Wóſborka: N. N.	—	=	20
Š Kołwasz: W.	2	=	=
Š Bukez: M.	3	=	=
Š N. Koporž: Ž.	2	=	=
Š Čornjowa: N.	11	=	=
Š Čornoſyk: Sch.	3	=	=
Š Wajiz: Kr.	—	=	50
N. N.	—	=	30

(1., 2. a 3. ſběrka 303 hr. 10 np.)

Š Wochožanskeje woſadu psches ſnjeſ ſararja

Hencžku

Š Wóſlinčaňskeje woſadu:

Hromadze: 2089 hr. 6 np.

W mjenje wbohich hlódnych džecži praſi džak

Gólez, redaktor.

Dalishe dobrowolne dary ſa wbohe armeniſle ſyrotu:

N. N. ſ Pschiwcziz

1 hr.

Š Ketlicčaňskeje woſadu psches ſ. diakona Vogta:

Njemjenowana ſ Njeſnarow

3 =

 ſ Wuježda

10 =

Hromadze: 14 hr.

W mjenje wbohich ſyrotow praſi wutrobnj džak

Gólez, redaktor.